

1 Šv. Jono Pauliaus II kryžius

The Cross of Saint John Paul II

Pats svarbiausias įvykis Kryžių kalno istorijoje, išgarsinęs jį visame pasaulyje – popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymas 1993 m. rugsėjo 7 d. Apsilankymą Kryžių kalne popiežius vėliau daug kartų minėjo įvairiose kalbose, o praėjus metams, į Lietuvą atkeliavo Šventojo Tėvo dovana Lietuvai – 3,8 m aukščio lietuviško ąžuolo kryžius su krucifiksu (skulpt. E. Manfrini).

The most significant event in the history of the Hill of Crosses, which brought it international recognition, was the visit of Pope John Paul II on 7 September 1993. The Pope subsequently referred to his visit on numerous occasions in his speeches. A year later, Lithuania received a gift from the Holy Father: a 3.8-metre-tall Lithuanian oak cross with a crucifix, sculpted by E. Manfrini.

2 Laiminančiojo Kristaus skulptūra

The Blessing Christ Sculpture

Skulptūra, sukurta liaudies menininko Zigmo Vaišvilos, sveikina ir laimina visus, atvykusius į Kryžių kalną. Žmonės pasakoja, kad laiminantįjį Kristų ketinta nugriauti, tačiau skulptūra atlaikė visas negandas ir tebestovi iki šiol.

The sculpture, created by the folk artist Zigmas Vaišvila, welcomes and blesses all who visit the Hill of Crosses. According to accounts, there were attempts to demolish the Blessing Christ, yet the sculpture withstood all adversities and remains standing to this day.

3 Kryžius Sausio 13-osios žuvusiems

The Cross for Those Who Died on January 13

Tautodailininko Zigmo Vaišvilos sukurtas kryžius įamžina 1991 m. sausio 13 d. įvykius, kai Sovietų Sąjungos kariniai daliniai bandė užgniaužti Lietuvos nepriklausomybę, šturmuodami Vilniaus televizijos bokštą bei Radijo ir televizijos komiteto pastatą. Tą naktį žuvo 14 žmonių, daugiau nei 1000 žmonių buvo sužeisti.

The cross, created by folk artist Zigmas Vaišvila, commemorates the events of 13 January 1991, when Soviet military units attempted to suppress Lithuania's independence by storming the Vilnius TV Tower and the Radio and Television Committee building. That night, 14 people were killed and more than 1000 were injured.

4 Šv. Roko skulptūra | Sculpture of St. Roch

Skulptūra pastatyta 2020 metais, skirta apsaugoti Lietuvą nuo Covid-19 pandemijos. Ją sukūrė tautodailininkas Jonas Bugailiškis.

The sculpture, erected in 2020, was dedicated to protecting Lithuania from the Covid-19 pandemic. It was created by the folk artist Jonas Bugailiškis.

5 Kryžių kalno koplyčia

The Chapel at the Hill of Crosses

Koplyčia prie Kryžių kalno buvo pastatyta Popiežiaus Jono Pauliaus II vizitui Lietuvoje, kai tūkstančių tikinčiųjų akivaizdoje čia buvo aukojamos Šv. Mišios. Nors iš pradžių buvo laikinas statinys, koplyčia liko stovėti dėl stipraus visuomenės palaikymo, istorinės reikšmės ir įtraukimo į kultūros paveldo objektų sąrašą. Taip koplyčia pradėta saugoti kaip svarbus Lietuvos kultūros ir religijos istorijos paminklas.

The chapel near the Hill of Crosses was constructed for Pope John Paul II's visit to Lithuania, during which Holy Mass was celebrated here in the presence of thousands of faithful. Although initially intended as a temporary structure, the chapel remained in place due to strong public support, its historical significance and its subsequent inclusion in the list of cultural heritage sites. As a result, it came to be preserved as an important monument in the history of Lithuanian culture and religion.

6 Kryžius policininkui Tomui Naumovui atminti

The Cross in Memory of Police Officer Tomas Naumovas

Kryžių kalne stovi paminklas žuvusiam 22 metų Šiaulių rajono policijos pareigūnui Tomui Naumovui. 1995 m. rugsėjo 26 d. jis budėjo prie kalno, kai buvo užpueltas nusikaltėlio ir mirtinai sužeistas. Po šio skaudaus įvykio Tomas tapo sąryšio Rimanto Kmitos romano „Remyga“ pagrindinio herojaus prototipu.

At the Hill of Crosses stands a monument dedicated to Tomas Naumovas, a 22-year-old police officer from the Šiauliai district who was killed in the line of duty. On 26 September 1995, while on guard near the hill, he was attacked by a criminal and fatally injured. Following this tragic event, Naumovas became the model for the main character in Rimantas Kmita novel Remyga.

7 Viešojo saugumo tarnybos kryžius

The Public Security Service Cross

2025 m. spalio 21 d. Viešojo saugumo tarnybos Kauno dalinio pareigūnai iškilmingai pastatė savo pirmąjį kryžių Kryžių kalne. Kryžius skirtas pagerbti visus tarnybos pareigūnus ir atminti tragiškai žuvusius kolegas, ypač 1992 m. liepos 1 d. prie Marijampolės žuvusius Vidaus tarnybos 1-ojo pulko karius.

On 21 October 2025, officers of the Kaunas unit of the Public Security Service ceremonially erected their first cross at the Hill of Crosses. The cross is dedicated to all members of the service and commemorates colleagues who tragically lost their lives, particularly the soldiers of the 1st Regiment of the Internal Service who were killed near Marijampolė on 1 July 1992.

8 Kryžiai kovojantiems už Ukrainos laisvę

Crosses Erected in Honour of Those Fighting for Ukraine's Freedom

2019 m. balandžio 19 d. Kryžių kalne Ukrainos antiteroristinėje operacijoje dalyvavę ir sužeisti kariai pastatė jubiliejinį, dvidešimtąjį Ukrainos karių kryžių. Kryžius skirtas kovojantiems už savo šalies laisvę ir nepriklausomybę bei yra dėkingumo Lietuvai ženklas.

On 19 April 2019, soldiers who had participated in Ukraine's anti-terrorist operation and were wounded erected the twentieth Ukrainian Soldiers' Cross at the Hill of Crosses. The cross is dedicated to those fighting for their country's freedom and independence and serves as a symbol of gratitude to Lithuania.

9 Paminklas žuvusiems partizanams

Monument to Fallen Partisans

Paminklas skirtas 1944–1954 m. žuvusiems Lietuvos laisvės sąjūdžio partizanams, kurie gynė Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Ant kiekvieno kryžiaus formos paminklo įrašyti Lietuvoje veikusių dešimties partizanų apygardų pavadinimai.

The monument is dedicated to the partisans of the Lithuanian freedom movement who were killed between 1944 and 1954 while defending Lithuania's freedom and independence. Each cross-shaped memorial bears the name of one of the ten partisan districts that operated in Lithuania during that period.

10 Chačkaras | Khachkar

Chačkaras – armėnų sakralinis, memorialinis paminklas. 2001 m. Kryžių kalne, Baltijos šalų armėnų bendruomenė pastatė chačkarą (iš tufo iškalta Armėnijoje), skirtą krikščionybės įvedimo Armėnijoje 1700 metų jubiliejui.

A khachkar is a sacred Armenian memorial monument. In 2001, the Armenian community in the Baltic States erected a khachkar at the Hill of Crosses, carved from Armenian tuff, to commemorate the 1,700th anniversary of the introduction of Christianity in Armenia.

11 Kryžiaus kelio stotys | The Stations of the Cross

Kryžiaus kelias – pamaldumo praktika, kilusi prisimenant Vía Dolorosa (lot. „skausmingąjį kelią“) Jeruzalėje. Kelias simbolizuoja 14-iolika stočių, Jėzaus Kristaus kančios kelią nuo nuteisimo iki nukryžiovimo ir palaidojimo. Tikintieji apmąsto Jėzaus kančią, mirtį, meilę, o taip pat žmogiškąsias dorybes (jėgą, ištvermę, nuolankumą).

The Stations of the Cross is a devotional practice that originated as a commemoration of the Vía Dolorosa (the painful way) in Jerusalem. The path symbolises fourteen stations, representing the journey of Jesus Christ from his sentencing to his crucifixion and burial. The faithful reflect on Christ's suffering, death, and love, as well as human virtues such as strength, endurance, and humility.

12 Camino Lituano kryžius | The Camino Lituano Cross

Camino Lituano kryžius Kryžių kalne pastatytas 2025 m. žygio Šiauliai–Naisiai metu, pažymint šios vietos svarbą piligrimams. Kadangi maršrutas eina per Kryžių kalną, ši vieta tapo svarbia stotele, kur piligrimai meldžiasi, ilsisi ir palieka kryžius.

The Camino Lituano Cross was erected at the Hill of Crosses in 2025 during the Šiauliai–Naisiai pilgrimage, commemorating the significance of this site for pilgrims. As the route passes through the Hill of Crosses, the location has become an important station where pilgrims pray, rest, and leave crosses.

13 Karavyko kryžius | Cross of Caravaca

Karavyko kryžius pastatytas 2013 m. Lietuviškas dviejų kryžmų kryžius įkvėptas Karavaka de la Kruso mieste, Ispanijoje, saugomo kryžiaus. Pasak Viliaus Purono, kryžius buvo pastatytas minint Jotvingių ordino atkūrimo dešimtmetį.

The Cross of Caravaca was erected in 2013. This Lithuanian double-cross design was inspired by the preserved Cross of Caravaca in Caravaca de la Cruz, Spain. According to Vilius Puronas, the cross was erected to commemorate the tenth anniversary of the restoration of the Jotvingian Order.

14 Švč. Mergelės Marijos skulptūra

Statue of the Blessed Virgin Mary

Kryžių kalno Marija – tai atkaklumo simbolis. Pirmoji skulptūra pastatyta 1978 m. ir stovėjo iki 1993 m. Lankydamasis Kryžių kalne popiežius Jonas Paulius II ją palaimino, tačiau netrukus po to skulptūra buvo pažeista gaisro ir vandalų, jos liekanos palaidotos Kryžių kalne. 1994 m. Kryžių kalną papuošė antroji Marijos skulptūra – dar gražesnė ir spalvingesnė, su auksu karūna. Ji tapo vienu pagrindinių kalno akcentų iki 2011 m., kai ją nugriovė pats statulos užsakovas A. Vėberis. Dabartinė, trečioji skulptūra, pastatyta 2012 m. ir iki šių dienų sveikina kalno lankytojus.

The statue of Mary at the Hill of Crosses serves as a symbol of perseverance. The first statue was erected in 1978 and remained in place until 1993. During his visit to the Hill of Crosses, Pope John Paul II blessed the statue; however, shortly afterwards it was damaged by fire and vandalism, and its remains were interred at the site. In 1994, a second statue of Mary, more elaborate and colourful and adorned with a golden crown, was erected, becoming one of the principal features of the hill until 2011, when it was demolished by its original commissioner, A. Vėberis. The current, third statue was erected in 2012 and continues to welcome visitors to the Hill of Crosses.

15 Paminklinis akmuo 1863 m. sukilimui

Memorial Stone for the 1863 Uprising

Paminklinis akmuo Kryžių kalne pastatytas 1963 m., minint 100-ąsias sukilimo metines. 1863 m. sukilimas – tai buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Lenkijos karalystės tautų išsivadavimo iš Rusijos imperijos sukilimas, kuriame dalyvavo daugybė patriotų, siekusių atkurti nepriklausomybę ir gynusių savo šalies laisvę.

A memorial stone at the Hill of Crosses was erected in 1963 to mark the centenary of the 1863 uprising. The 1863 uprising was a revolt by the peoples of the former Grand Duchy of Lithuania and the Kingdom of Poland against the Russian Empire. Many patriots took part, striving to restore independence and defend the freedom of their homeland.

16 Kryžiai popiežiams | Crosses Dedicated to the Popes

Kryžiai skirti pagerbti popiežius Benediktą XVI ir Pranciškų – XXI a. Romos katalikų Bažnyčios vadovus. Nors gaisro apgadinti, popiežių kryžiai išliko kaip tikėjimo tvirtumo ir dvasinės ištvermės ženklas.

These crosses are dedicated to honoring Popes Benedict XVI and Francis, the leaders of the Roman Catholic Church in the 21st century. Although damaged by fire, the popes' crosses have endured as a testament to steadfast faith and spiritual resilience.

17 Dviratininkų kryžius | Cyclists' Cross

2012 m. rugsėjo 15 d. pastatytas dviratininkų kryžius, šia proga į Kryžių kalną atvyko daugiau nei tūkstantis dviratininkų, atstovaujančių Šiaulių krašto dviračių kultūrą.

On 15 September 2012, a Cyclists' Cross was erected, and on this occasion more than a thousand cyclists arrived at the Hill of Crosses, representing the cycling culture of the Šiauliai region.

18 TAU kryžius | TAU Cross

Pranciškonų TAU kryžius Kryžių kalne atsirado apie 2000 m. Manoma, kad jį galėjo pastatyti pranciškonų vienuoliai, siekdami įprasmiti Šv. Pranciškaus Asyžiečio dvasingumą. Simbolizuodamas nuolankumą, atgailą ir paprastą krikščionišką gyvenimą, T formos kryžius kviečia tyliai maldai ir vidiniam susikaupimui.

The Franciscan TAU Cross at the Hill of Crosses appeared around the year 2000. It is believed that it may have been erected by Franciscan friars to embody the spirituality of St. Francis of Assisi. Symbolising humility, penance, and a simple Christian life, the T-shaped cross invites quiet prayer and inner contemplation.

ŠIAULIŲ RAJONO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS

Šv. Jono Pauliaus II g. 7, Domantų k., Meškuičių sen., Šiaulių rajonas, Lietuva

Tel. nr./Phone: +370 41 37 08 60

El. paštas/e-mail: turizmas@siauliurajonas.lt

ŠIAULIAI DISTRICT TOURISM AND BUSINESS INFORMATION CENTRE

Šv. Jono Pauliaus II st. 7, Domantai village, Meškuičiai eldership, Šiauliai District, Lithuania

© Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras, 2026

Nuotraukos iš Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centro archyvų

IŠSAMIAU

MORE

19 **Vienuolyno 25-mečio kryžius**
The Monastery 25th Anniversary Cross

Kryžius pastatytas minint Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos Kryžių kalno vienuolyno 25 metų veiklos sukaktį. Kryžius sukurtas Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centro iniciatyva, autorius – tautodailininkas Vaclovas Tamošaitis.

The cross was erected to commemorate the 25th anniversary of the Monastery of the Hill of Crosses of the Lithuanian St. Casimir Province of the Order of Friars Minor. It was created at the initiative of the Šiauliai District Tourism and Business Information Centre and designed by the folk artist Vaclovas Tamošaitis.

20 **Skulptūra Sibiro tremtiniam atminti**
Sculpture Memorializing the Lithuanian Deportees to Siberia

Skulptūra Sibiro tremtiniam jamžina vieną skaudžiausių Lietuvos istorijos puslapių. 1941–1952 m. iš Lietuvos į Sibirą buvo ištremta apie 130 tūkst. žmonių, tremtyje patyrusių žiaurias represijas, o daliai taip ir nebesugrįžus į tėvynę.

The sculpture memorializing the Lithuanian deportees to Siberia serves as a testament to one of the most painful chapters in Lithuania's history. Between 1941 and 1952, approximately 130,000 people were deported from Lithuania to Siberia, where they endured severe repression, and many never returned to their homeland.

21 **Kryžių kalno vienuolynas**
Monastery of the Hill of Crosses

Prabėgus kelioms savaitėms po apsilankymo Lietuvoje, popiežius Jonas Paulius II lankydamasis Italijoje sakė, kad Europoje yra du ypatingi kalnai – La Verna ir Kryžių kalnas – ir tarp jų turėtų būti nutiestas tiltas. Popiežius paragino italų pranciškonus pastatyti vienuolyną prie Kryžių kalno, vienuolynas iškilmingai pašventintas 2000 m. liepos 8 d

A few weeks after his visit to Lithuania, during a trip to Italy, Pope John Paul II observed that Europe possesses two exceptional mountains – La Verna and the Hill of Crosses – suggesting that a symbolic (spiritual) bridge might connect them. He encouraged the Italian Franciscans to found a monastery near the Hill of Crosses, and the monastery was solemnly consecrated on July 8, 2000.

Nuotr. autorius Z. Medžidovas